

Стиль АРА:

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ КИРИЛИЦЕЮ ТА ЛАТИНИЦЕЮ В НАУКОВИХ ВИДАННЯХ

*Методичні
рекомендації*

Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти
Відділ інформаційного забезпечення освіти

**СТИЛЬ АРА:
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ
ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
КИРИЛИЦЕЮ ТА ЛАТИНИЦЕЮ
В НАУКОВИХ ВИДАННЯХ**

Методичні рекомендації

Луцьк – 2025

УДК 025.321(072)

С-80

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти
(протокол № від лютого 2025 року)*

Укладачі:

М. П. Гребенюк, Г. З. Шевчук, Л. І. Гаврилюк, Ю. А. Кліванська, Р. А. Ткачук – методисти відділу інформаційного забезпечення освіти Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти

Рецензенти:

Н. О. Рубльова, заступник директора з науково-педагогічної та освітньо-проектної діяльності Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти, доктор філософії;

Т. Й. Жалко, доцент кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат філологічних наук, доцент

С-80 **Стиль АРА:** вимоги до оформлення списку використаних джерел кирилицею та латиницею в наукових виданнях : метод. рек. / уклад.: М. П. Гребенюк, Г. З. Шевчук, Л. І. Гаврилюк, Ю. А. Кліванська, Р. А. Ткачук. Луцьк : ВІППО, 2025. 68 с.

Подано теоретичний і практичний матеріал щодо методики оформлення списку використаних джерел наукової публікації за стандартом АРА, опанування яким сприятиме підвищенню якості підготовки рукописів та надасть допомогу всім, хто готує їх до видавництва чи редакції періодичного видання.

Для авторів наукових матеріалів.

УДК 025.321(072)

ЗМІСТ

Передмова	5
Розділ I	
Стиль <i>APA</i>	6
Основні правила бібліографічного опису джерел	7
Оформлення списку використаних джерел	8
Книга	8
Частина книги	13
Матеріали конференцій (тези)	14
Дисертація	15
Закон (акт)	18
Звіт організації	20
Патент	21
Препринт	22
Сайт	23
Стандарт	24
Архівний документ	25
Стаття в газеті	27
Стаття в журналі	27

Правила цитування в тексті	29
Розділ II	
Оформлення списку літератури латиницею	34
Загальні правила складання бібліографічного опису за <i>APA</i>	37
Знаки пунктуації в <i>References</i>	43
Детальні правила оформлення посилань на різні типи джерел	
Окремі твори (книга, монографія, дисертація тощо)	44
Частина видання (розділ, глава тощо)	52
Періодичні видання	53
Законодавчі документи та нормативно-правові акти (постанови, розпорядження, укази тощо)	54
Стандарти	55
Архівні матеріали	56
Електронні ресурси	57
Аудіовізуальні матеріали	59
Висновки	60
Список використаних джерел	61
Додатки	63

ПЕРЕДМОВА

Освітянська галузь потребує швидкого оновлення змісту, форм, методів навчання і виховання учнівської та студентської молоді з урахуванням вимог Державних стандартів освіти і динаміки соціально-економічних змін в Україні та світі.

Вагома роль у цих процесах належить друкованій, електронній науковій, навчально-методичній продукції, яка повинна містити систематизовані, узагальнені дані наукового чи прикладного характеру.

Підвищення оперативності публікацій у зв'язку із запровадженням інтернет-технологій, виникнення можливості у кожного оприлюднювати фактично будь-яку інформацію в Мережі не позбавило це питання актуальності. Більше того, сьогодні у світі після ейфорійної хвилі «свободи від редакторського терору» вчені самі заговорили про катастрофічний спад якості наукової літератури. Наслідком цього й стала посилена увага до наукових видань, укладання загальноприйнятих вимог, передовсім – до рецензування, дотримання авторського права й оформлення публікацій.

Пропоновані рекомендації ставлять за мету надати допомогу авторам у підготовці рукописів наукових, навчальних та методичних матеріалів. Наведено основні правила бібліографічного опису джерел за стандартом *АРА*.

Урахування цих рекомендацій сприятиме більш якісному випуску освітянських видань, а в кінцевому підсумку – підвищенню ефективності навчально-виховного процесу.

РОЗДІЛ I

СТИЛЬ АРА

Стиль *APA* (англ. American Psychological Association Style) – це стиль Американської психологічної асоціації, рекомендований для оформлення посилань у наукових роботах. Поширений у світі, хоча не єдино можливий.

APA-7 (*APA 7th ed.*) – це найновіше, сьоме видання стандарту оформлення списків використаних джерел і посилань на джерела від Американської психологічної асоціації.

Сьогодні міжнародний стиль цитування *APA* – один із широко використовуваних. Він покликаний гарантувати прозоре та якісне посилання на використані джерела. Найчастіше використовують видання, що спеціалізуються на гуманітарних науках, зокрема психології, філології, соціології тощо.

В Україні відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р. *APA* належить до одного з міжнародних стилів, за якими можна оформлювати списки літератури й посилання в дисертаціях. Він також поширений серед фахових наукових журналів України.

ОСНОВНІ ПРАВИЛА БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел – важливий елемент бібліографічного апарату наукового дослідження. Його вміщують наприкінці роботи, але готують до початку та під час написання. До нього заносять цитовані, аналізовані джерела, архівні матеріали, дотичні до теми.

Відповідно до рекомендацій стилю *APA*, цей список завжди розміщується на окремій сторінці в кінці наукової праці. Кожне згадане в тексті джерело відображається в бібліографічному списку.

Оформлення передбачає розміщення заголовка по центру звичайним шрифтом без лапок. Кожен бібліографічний опис джерела починається з нового рядка, вирівнюється по ширині. Тобто скільки джерел, стільки й пунктів бібліографії.

Розрізняють кілька способів розташування літератури у списку.

Абетковий. Має нумерацію за: прізвищами авторів; першими словами назв, якщо авторів не зазначено. Авторів з однаковими прізвищами розміщують за абеткою їх ініціалів, а роботи одного автора – за назвою роботи. Окремо подають абетковий ряд джерел кириличними мовами та ряд, що використовують латинку.

За типами документів. Матеріал у списку розташовують за типом видання (книжки, статті, офіційні документи, стандарти тощо), а в межах розділу – за абеткою.

Хронологічний. Зазвичай використовують у працях історичного спрямування, де важливо продемонструвати періоди і звернути увагу на те, коли опубліковано джерело.

У порядку цитування. Такий спосіб застосовують звичайно у статтях (доповідях), де список використаних джерел невеликий.

У бібліографічному списку літератури використовується наскрізна нумерація.

ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Книга

Загальні правила

Щоб оформити посилання на книгу в переліку використаних джерел за форматом АРА-7, у бібліографічному запису наводять такі реквізити: дані автора (авторів), рік видання, назва книги, назва видавництва.

Якщо книга має редакторів, перекладачів або інших відповідальних осіб, їхні дані наводять відповідно до встановлених правил.

Якщо книга, з якої беруть інформацію, – це перевидання раніше виданого матеріалу, в позатекстовому посиланні слід також наводити номер видання.

Не наводять у бібліографічному посиланні таких параметрів: кількість сторінок; місто видання; номер ISBN.

Книга з автором (авторами)

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). *Назва книги*. Видавництво.

Приклади оформлення:

Бондаренко, В. Г. (2016). *Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919–1993 рр.)* ЗНУ.

Дробот, О. В. (2016). *Професійна свідомість керівника*. Талком.

Кормишкін, Ю. А. (2018). *Бізнес-інфраструктура аграрного підприємництва*. МНАУ.

Круш, П. В. (2009). *Макроекономіка та її регулювання*. Каравела.

Нечуй-Левицький, І. (2006). *Кайдашева сім'я*. Школа. (Оригінал опубліковано 1878 р.).

Книга двох авторів

Злобін, Г. Г., & Рикалюк, Р. Є. (2006). *Архітектура та апаратне забезпечення ПЕОМ*. Каравела.

Воробйова, О. М., & Іванченко, В. Д. (2009). *Основи схемотехніки* (2-ге вид.). Фенікс.

Джерело з кількістю авторів від трьох до двадцяти

Базовий шаблон оформлення: Прізвище, Ініціали першого автора, Прізвище, Ініціали другого автора, Прізвище, Ініціали третього автора, & Прізвище, Ініціали четвертого автора.

Амперсанд (знак «&») слід ставити лише перед даними останнього автора.

Зверніть увагу: в англійській мові для трьох і більше відповідальних осіб перед знаком «амперсанд» ставлять кому.

Приклади оформлення:

Безпояско, О. К., Городенська, К. Г., & Русанівський, В. М. (1993). *Граматика української мови: Морфологія*. Либідь.

Сніжко, С. І., Паламарчук, Л. В., & Затула, В. І. (2010). *Метеорологія*. Київський університет.

Жовтобрюх, М. А., Волох, О. Т., Самійленко, С. П., & Слинько, І. І. (1979). *Історична граматики української мови*. Вища школа.

Базилевич, В. Д., Базилевич, К. С., & Баластрик, Л. О. (2008). *Макроекономіка* (4-те вид.). Знання.

Джерело з більш як двадцятьма авторами

Наводять дані перших дев'ятнадцяти авторів, після яких ставлять знак пропуску «три крапки» («...»), а тоді – дані останнього автора. Знака «&» не вживають.

Базовий шаблон оформлення: Прізвище, Ініціали 1-го автора, Прізвище, Ініціали 2-го автора, Прізвище, Ініціали 3-го автора, Прізвище, Ініціали 4-го автора, Прізвище, Ініціали 5-го автора, Прізвище, Ініціали 6-го автора, Прізвище, Ініціали 7-го автора,

Прізвище, Ініціали 8-го автора, Прізвище, Ініціали 9-го автора, Прізвище, Ініціали 10-го автора, Прізвище, Ініціали 11-го автора, Прізвище, Ініціали 12-го автора, Прізвище, Ініціали 13-го автора, Прізвище, Ініціали 14-го автора, Прізвище, Ініціали 15-го автора, Прізвище, Ініціали 16-го автора, Прізвище, Ініціали 17-го автора, Прізвище, Ініціали 18-го автора, Прізвище, Ініціали 19-го автора, ... Прізвище, Ініціали останнього автора.

Зверніть увагу: в англійській мові, відповідно до оригінального тексту інструкцій *APA*, використовують знак «три крапки» з пропусками між крапками («. . .»).

Приклади оформлення:

Flores, J. M., Bourdin, G., Altaratz, O., Trainic, M., Lang-Yona, N., Dzimban, E., Steinau, S., Tettich, F., Planes, S., Allemand, D., Agostini, S., Banaigs, B., Boissin, E., Boss, E., Douville, E., Forcioli, D., Furla, P., Galand, P. E., Sullivan, M. B., ... Koren, I. (2020). *Tara Pacific expedition's atmospheric measurements of marine aerosols across the Atlantic and Pacific Oceans: Overview and preliminary results. Bulletin of the American Meteorological Society, 101(5), 536–554.* <https://doi.org/10.1175/BAMS-D-18-0224.1>

Книга з автором (авторами) і редактором (якщо редактора зазначено на палітурці)

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). *Назва книги* (Дані редактора, Ред.). Видавництво.

Приклади оформлення:

Майданник, В. Г., Бурлай, В. Г., Гнатейко, О. З., Дука, К. Д., Нечитайло, Ю. М., & Хайтович, М. В. (2012). *Пропедевтична педіатрія* (Г. В. Майданник, Ред.). Нова книга.

Shakespeare, W. (2007). *Complete works* (J. Bate & E. Rasmussen, Eds.). Modern Library.

Книга без зазначення автора (з редактором)

Базовий шаблон оформлення: Дані редактора (редакторів) (Ред.). (Рік). *Назва книги*. Видавництво.

Приклади оформлення:

Роговий, Ю. А. (Ред.). (2014). *Українознавство*. Проспект-К.

Івшина, Л. (Ред.). (2002). *Україна incognita*. Факт.

Васильчук, М. В., & Дуброва, Н. Й. (Ред.). (2004). *Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності* (2-ге вид.). Основа.

Bodenhamer, D. J., & Shepard, R. T. (Eds.). (2006). *The history of Indiana law*. Ohio University Press.

Перекладена книга

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). *Назва книги* (Дані перекладача, Пер.). Видавництво. (Оригінал опубліковано: рік опублікування оригіналу р.).

Приклади оформлення:

Мандзоні, А. (2009). *Заручені* (П. Соколовський, Пер.). Фоліо. (Оригінал опубліковано 1823 р.).

Шекспір, В. (2003). *Гамлет, принц данський* (Г. Кочур, Пер.). Альтерпрес. (Оригінал опубліковано прибіл. 1599 р.).

Перевидання книги

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). *Назва книги* (номер видання). Видавництво.

Приклади оформлення:

Лукашевич, В. М. (2007). *Глобалістика* (2-ге вид.). Новий Світ-2000.

Watson, J. B., & Rayner, R. (2013). *Conditioned emotional reactions: The case of Little Albert* (D. Webb, Ed.). CreateSpace Independent Publishing Platform. <http://a.co/06Se6Na> (Original work published 1920).

Джерело з колективним автором (організацією, установою тощо)

Приклади оформлення:

Національний авіаційний університет. (2020, 29 січня). *Правила прийому до аспірантури та докторантури у 2020 році*. <https://nau.edu.ua/pravy-la-pryjomu-do-aspirantury-ta-doktorantury-naczionalnogo-aviaczijnogo-universytetu-u-2020-roczy/>

Окремий том (частина багатотомного видання)

Якщо том не має окремої назви, слід використовувати такий базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). *Назва книги* (Т. номер тому). Видавництво.

Приклади оформлення:

Комарницька, Т. К., & Комісаров, К. Ю. (2012). *Сучасна японська літературна мова* (Т. 2). Видавничий дім Дмитра Бураго.

Головацький, А. С., Черкасов, В. Г., Сапін, М. Р., Парахін, А. І., & Ковальчук, О. І. (2013). *Анатомія людини* (3-тє вид., Т. 1). Нова книга.

Якщо том, на який потрібно послатися, має окрему власну назву, використовується такий шаблон: Дані автора (авторів). (Рік). *Назва книги: Т. номер тому. Назва тому*. Видавництво.

Приклади оформлення:

Войтович, Л., & Овсінський, Ю. (2017). *Історія війн і військового мистецтва: Т. 1. Від зачатків військової організації до професійних найманих армій (бл. 3060 р. до Христа – початок XVI ст.)*. Фоліо.

Александров, Є. Є., Козлов, Е. П., & Кузнецов, Б. І. (2006). *Автоматичне керування рухомими об'єктами і технологічними процесами: Т. 2. Автоматичне керування рухом літальних апаратів* (Є. Є. Александров, Ред.). НТУ «ХПІ».

Частина книги

Загальні правила

Щоб оформити посилання на частину (розділ) книги в списку використаних джерел за згаданим стандартом до дипломної роботи, реферату тощо, у бібліографічному описі зазначають такі елементи: дані автора (авторів) відповідної частини чи розділу книги, назва такої частини або розділу, дані редактора (редакторів) книги та назва книги, використані сторінки, назва видавництва.

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). Назва частини книги. У/В Дані редактора (Ред.), *Назва книги* (с. сторінки). Видавництво.

Приклади оформлення:

Іваненко, О. М. (2016). Особливості міжнародного морського права. У О. Г. Артюх (Ред.), *Міжнародне право* (с. 24–36). Правнича спілка.

Герасимчук, І. Л. (2014). Термодинаміка. В А. Й. Пампук (Ред.), *Основи фізики* (с. 55–80). Універсіада.

Герасимчук, І. Л. (2024). Територіальна організація влади в Україні. В *Теорія та історія політичної науки* (с. 53–80). Універсіада.

Герасименко, Л. (2023). Громадянське суспільство в Україні. У Н. Бородай (Ред.). *Політичні інститути та процеси* (с. 88–116). «УкрНДІ».

Woll, B., & Adam, R. (2012). Sign language and the politics of deafness. In M. Martin-Jones, A. Blackledge, & A. Creese (Eds.), *The Routledge handbook of multilingualism* (pp. 100–115). Routledge.

Hunt, E. (2006). Expertise, talent, and social encouragement. In K. A. Ericsson, N. Charness, P. J. Feltovich, & R. R. Hoffman (Eds.), *The Cambridge handbook of expertise and expert performance* (pp. 31–38). Cambridge University Press.

Матеріали конференцій (тези)

Загальні правила

Стандарт АРА сьомого видання вимагає складати бібліографічні посилання на тези доповіді, опубліковані в збірнику конференції, так само, як для частини (розділу) книги з редактором. Отже, в бібліографічному описі зазначають такі реквізити: дані автора (авторів) доповіді, рік видання, назва доповіді, назва збірника конференції, дані редактора збірника, використані сторінки та видавництво. Якщо матеріал узято з онлайн-джерела, потрібно зазначати його адресу DOI або URL.

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). Назва доповіді. У/В Дані редактора (Ред.), *Назва збірника конференції* (с. сторінки). Видавництво. DOI або URL

Приклади оформлення:

Батрак, А. К. (2015). До питання про мораторій на відчуження земельних ділянок. В Д. В. Санніков, І. В. Ігнатенко, А. П. Гетьман, М. В. Шульга (Ред.), *Перші кроки в науці земельного, аграрного та екологічного права* (с. 42–45). Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. <http://nauka.nlu.edu.ua/download/zemelnoe2015.pdf>

Мартинюк, Д. (2020). Вихід біетанолу з урожаю зерна сортів пшениці озимої залежно від видів, норм і строків застосування азотних добрив. У П. Ясній, Б. Андрушків, О. Ляшук, І. Стадник, А. Довгань, А. Криськов, В. Андрійчук, А. Лупенко, С. Лупенко, І. Луців, М. Михайлишин, М. Пилипець, В. Ніконенко, Р. Рогатинський, П. Стухляк, М. Паламар, Н. Кирич, М. Підгурський, М. Приймак, ... М. Петрик (Ред.), *Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання* (с. 67–68). Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. http://tntu.edu.ua/storage/pages/00000808/zbirnyk_2020.pdf

Тези доповіді

Воловенко, І. В. (2019). Метамовна рефлексія як невід'ємний складник політичних промов. У В. П. Андрущенко, А. В. Висоцький, М. Я. Плющ, О. І. Леута, І. В. Дудко, І. В. Воловенко & Л. М. Марчило (Ред.), *Український мовний світ у слов'янському всесвіті* (с. 18–20). Видавництво Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Ключкович, А. В. (2015). Особливості розірвання договору оренди земельної ділянки в судовому порядку. В Д. В. Санніков, І. В. Ігнатенко, А. П. Гетьман & М. В. Шульга (Ред.), *Перші кроки в науці земельного, аграрного та екологічного права* (с. 212–215). Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. <http://nauka.nlu.edu.ua/download/zemelnoe2015.pdf>

Дисертація

Загальні правила

Стиль *APA* (сьоме видання) встановлює єдині правила оформлення бібліографічних даних для дисертацій та магістерських дипломних робіт. Відповідно до таких вимог, щоб оформити позатекстове посилання на дисертацію або дипломну роботу, наводять дані автора відповідної роботи, назву такої роботи, тип роботи та університет, у якому відбувся захист роботи.

Якщо текст дисертації чи дипломної роботи одержано онлайн зі спеціалізованої бази даних або репозиторію наукових робіт, репозиторію установи, зазначають назву такої бази даних або репозиторію й адресу URL, з якої взято відповідні матеріали (якщо вона надає прямий доступ до тексту роботи).

Опублікована дисертація чи дипломна робота

Базовий шаблон оформлення: Дані автора. (Рік). *Назва роботи* [Тип роботи, Університет]. База даних. URL

Увага: для параметра «Тип роботи» слід зазначати назву типу й ступінь (наприклад, «Doctoral dissertation», «Master's thesis»; для українських дисертацій наводити скорочено ступінь і галузь наук (наприклад, «Дис. канд. фіз.-мат. наук»).

Якщо дисертація, опублікована в базі даних або репозиторії, має номер публікації, його зазначають у круглих дужках після назви роботи без виділення курсивом.

Приклади оформлення:

Корхова, М. М. (2015). *Продуктивність сортів пшениці м'якої озимої залежно від строків сівби та норм висіву в умовах Південного Степу України* [Дис. канд. с.-г. наук, Миколаївський національний аграрний університет]. Інституційний репозиторій Миколаївського національного аграрного університету. <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2677>

Moss, C. L. (2015). *Expanded internet art and the informational milieu* (Publication No. 3740855) [Doctoral dissertation, New York University]. PQDT Open. <https://pqdtopen.proquest.com/doc/1753118023.html?FMT=AI>

Гавриленко, А. О. (2018). *Формування індивідуальних стратегій навчання студентів філологічних спеціальностей на засадах компетентнісного підходу* [Дис. канд. пед. наук, Національний авіаційний університет]. Репозиторій Національного авіаційного університету. <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/38241>

Brettin, A. (2018). *Microspherical photonics for enhancing resolution of optical microscopy and sensitivity of focal plane arrays* (Publication No. 10979114) [Doctoral dissertation, The University of North Carolina at Charlotte]. PQDT Open. <https://pqdtopen.proquest.com/doc/2139704285.html?FMT=AI>

Неопублікована дисертація чи дипломна робота

Якщо доступ до тексту роботи можна одержати лише у друкованому вигляді в університеті або іншій установі, таку роботу розглядають як неопубліковану.

Базовий шаблон оформлення: Дані автора. (Рік). *Назва роботи* [Неопубл. тип роботи]. Університет.

Приклади оформлення:

Кандиба, М. О. (2015). *Емоційна зрілість як умова розвитку професійної толерантності особистості* [Неопубл. дис. канд. психол. наук]. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки.

Лісовський, С. А. (2004). *Економіко-географічні засади збалансованого розвитку України* [Неопубл. дис. д-ра геогр. наук]. Інститут географії Національної академії наук України.

Aragon, L. (2003). *Factors to consider when selecting paraprofessionals for participation in a teacher preparation program* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Colorado at Denver.

Автореферат дисертації

Казмиренко, Ю. О. (2019). *Наукові основи проектування і підвищення захисту метал-скляними матеріалами елементів суден для радіоактивних вантажів* [Автореф. дис. д-ра техн. наук, Національний університет кораблебудування імені Адмірала Макарова]. Репозитарій НУК. <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3077>

Буц, Ю. В. (2020). *Науково-методологічні основи релаксії екогеосистем при техногенному навантаженні пірогенного походження* [Автореф. дис. д-ра техн. наук, Сумський державний університет]. eSSUIR. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76266>

Закон (акт)

Загальні правила

Стиль *APA-7* прямо регламентує складання бібліографічних посилань тільки для законів США. Для наведення посилань на закони чи акти США *APA* вимагає зазначати назву відповідного акта, номер розділу та секції, рік опублікування закону в джерелі або, у разі його відсутності, рік останньої зміни чи рік набуття чинності.

У разі цитування іноземних щодо США законів або актів (тобто законів України, Франції, Італії тощо) стандарт вимагає керуватися нормами, встановленими виданням «The Bluebook», поєднуючи їх із загальним форматом *APA*. «The Bluebook» установлює свій формат посилання для законів низки країн, у загальному випадку вимагаючи наведення в посиланні на іноземний закон його назви й типу, номера акта й року опублікування закону в джерелі або, у разі його відсутності, року останньої зміни або року набуття чинності.

Надалі в обох випадках наводять реквізити відповідного джерела, звідки взято текст акта (адреса сайту, реквізити газети тощо).

Норми «The Bluebook» також розроблено передусім для американських користувачів. Як наслідок, на практиці університети інших країн радять використовувати **місцеві або скомбіновані стандарти** для посилань на законодавство замість відповідних норм *APA* й «The Bluebook».

Приклади оформлення:

Відповідно до норм APA (Сполучені Штати Америки)

Americans With Disabilities Act of 1990, 42 U.S.C. § 12101 et seq. (1990). <https://www.ada.gov/pubs/adastatute08.htm>

З урахуванням вимог «The Bluebook»

Закон України «Про відпустки» № 504/96-ВР (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою підвищення спроможності системи охорони здоров'я України протидіяти поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 587-ІХ (2020, 22 травня). *Відомості Верховної Ради України*, (22), 19.

Закон України «Про запобігання корупції» № 1700-VII (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

Постанова Кабінету Міністрів України «Про особливості надання житлових субсидій» № 247 (2020). <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-osoblivosti-nadannya-zhitlovih-subsidij-247250320>

Закон України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), нестачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей» № 217/95- ВР (1995, 5 липня). *Голос України*, (22), 10.

Закон України «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України “Про обрання голів, перших заступників, заступників голів, секретарів, членів комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання” № 302–ІХ (2020, 24 січня). *Відомості Верховної Ради України*, (4), 36.

Відповідно до місцевих рекомендацій

Приклад рекомендації Університету Джеймса Кука для австралійського законодавства: *Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006 (Cth) pt 3*.

Приклад рекомендації Університету Монреалю для канадського законодавства: Éditeur officiel du Québec. (2002, 14 juin). *Projet de loi no 90 : loi modifiant le Code des professions et d'autres dispositions législatives dans le domaine de la santé*. <http://www.ooaq.qc.ca/ordre/lois-reglements/doc-lois/loi-90.pdf>

Звіт організації

Загальні правила

Звіти національних та міжнародних організацій, компаній, об'єднань тощо часто слугують цінним джерелом інформації у наукових та інших роботах: вони можуть містити важливі статистичні дані, затверджені стратегічні принципи роботи, відомості про корпоративні політики і т. ін.

Відповідно до норм стилю *APA* сьомого видання, посилання на звіт організації має містити такі елементи: ім'я автора, назва звіту, тип і номер звіту (за наявності), назва видавця.

Якщо доступ до джерела одержано онлайн, також наводять його адресу DOI або URL.

Шаблон оформлення посилання: Автор(и). (Рік). *Назва звіту* (Тип і номер звіту). Видавництво. DOI / URL

Зверніть увагу: Поле «Тип і номер звіту» заповнюють у разі наявності в документа відповідних реквізитів. Наприклад, у цьому полі може бути зазначено: «№ 157/1», «IZA Discussion Paper No. 4934» тощо. Якщо організація водночас є автором і видавцем звіту, елемент «Видавництво» у посиланні випускають.

Приклади оформлення:

Державна регуляторна служба України. (2016). *Аналітичний звіт про діяльність Державної регуляторної служби України у 2015 році*. <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2016/06/Zvit-DRS-2015-TEKST.doc>

Державна служба статистики України. (2020). *Звіт про результати діяльності Державної служби статистики України за 2019 рік*. http://www.ukrstat.gov.ua/zvit/zvit/zvit_DCC_2019.pdf

Niemietz, K., & Wellings, R. (2016). *Stuck in Brussels: Should transport policy be determined at EU level?* (IEA Discussion Paper No. 71). The Institute of Economic Affairs. <https://iea.org.uk/publications/research/stuck-in-brussels-should-transport-policy-be-determined-at-eu-level>

Патент

Загальні правила

Щоб оформити посилання на патент у списку використаних джерел відповідно до вимог стандарту Американської психологічної асоціації сьомого видання, у бібліографічному описі наводять таку інформацію: прізвище та ініціали авторів патенту; назва винаходу; рік, коли патент видано; країна, у якій зареєстровано патент; реєстраційний номер патенту; а також назва установи, що видала патент. Якщо патент розміщено онлайн, потрібно також наводити відповідну адресу URL.

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). *Назва патенту* (Патент Країна № номер патенту). Орган, що видав патент. URL

Приклади оформлення:

Васильєв, О. М., Поважний, В. А., & Хан, В. Є.-І. (2018). *Адсорбент для видалення цезію з води* (Патент України № 122396). Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. <https://uapatents.com/4-122396-adsorbent-dlya-vidalennya-ceziyu-z-vodi.html>

Осипенко, В. І., Некоз, О. І., Хандюк, М. В., & Батраченко, О. В. (2015). *Вузол екструдера для нагрівання сировини* (Патент України № 116022). Державна служба інтелектуальної власності України. <http://uapatents.com/5-101661-vuzol-ekstrudera-dlya-nagrivannya-sirovini.html>

Караваєв, О. Г. (2017). *Судновий рушій* (Патент України № 121634). Державна служба інтелектуальної власності України.

Кучеров, Д. П., & Березкін, А. Л. (2018). *Спосіб ітераційного визначення частоти гармонічного сигналу* (Патент України № 123202). Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

Препринт

Загальні правила

Стандарт Американської психологічної асоціації містить норми щодо оформлення препринтів, оприлюднених у спеціалізованих онлайн-репозиторіях, на урядових і персональних сайтах тощо. Такі публікації вважають за *неформально опубліковані праці*. Щоб оформити посилання на подібний препринт у списку використаних джерел за стандартом APA (7th ed.), у бібліографічному описі наводять дані автора (авторів), рік написання, назву препринта, назву онлайн-репозиторію, в якому він доступний, і відповідну адресу DOI або URL.

Якщо потрібно процитувати рукопис, що не був опублікований, зазначають дані авторів, рік написання, назву рукопису з відповідною позначкою («Рукопис подано до опублікування», «Рукопис, що готується», «Неопублікований рукопис»), а також, за наявності, відповідне джерело (наприклад, факультет університету).

Увага: назви журналу, до якого подано рукопис, у бібліографічному посиланні не зазначають.

Препринт, опублікований в онлайн-репозиторії

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). *Назва препринта*. Назва репозиторію. DOI або URL

Приклади оформлення:

Добушовський, Д. А., Швайка, А. М., & Златіч, В. (2016). *Резонансне покращення термоелектричних властивостей завдяки корельованому переносу в моделі Фалікова-Кімбала на тратці Бете*. Інститут фізики конденсованих систем НАН України. <https://www.icmp.lviv.ua/sites/default/files/preprints/pdf/1604E.pdf>

Стасюк, І. В., & Величко, О. В. (2014). *Опис інтеркальованих шаруватих структур в підході періодичної моделі Андерсона*. Інститут фізики конденсованих систем НАН України. <http://www.icmp.lviv.ua/preprints/2014/14-07u>

Strong-Wright, J. (2020). *A brief review of materials and designs for homemade masks to protect against COVID-19*. Preprints. <https://doi.org/10.20944/preprints202006.0132.v1>

Неопублікований рукопис

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). *Назва рукопису* [Статус рукопису]. Джерело (факультет університету тощо).

Приклад оформлення:

Jones, A. (2018). *Stages in the development of corn* [Manuscript submitted for publication]. Faculty of Agriculture, Dalhousie University.

Сайт

Загальні правила

Сьогодні для написання дисертацій, наукових робіт, рефератів і т. ін. часто використовують матеріали сайтів, опублікованих онлайн. До них можуть належати матеріали міжнародних організацій, інформація статистичних органів, авторські публікації та статті тощо.

Щоб оформити посилання на сайт за вимогами цього стилю у списку використаних джерел, у бібліографічному записі зазначають такі дані: реквізити автора матеріалу, дата опублікування матеріалу на сторінці, назва матеріалу, назва сайта, адреса URL.

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Дата опублікування). *Назва матеріалу або сторінки*. Назва сайта. URL

Зверніть увагу: якщо дані автора та назва сайта збігаються, у позатекстовому посиланні наводять лише дані автора.

Якщо матеріал на сайті регулярно оновлюється чи передбачає можливість регулярних оновлень (наприклад, онлайн-мапа, профіль у соціальній мережі тощо), треба також зазначати дату звернення, оформлюючи посилання за таким шаблоном: Дані автора (авторів). (Дата опублікування). *Назва матеріалу або сторінки*. Назва сайта. Взято дата звернення з URL

Приклади оформлення:

Kyiv Dictionary. (2020, 10 березня). «Міккі Маус» чи «Мікі Маус»? <https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/consulenza-linguistica/vypusk3/mickey-mouse/>

Ben Khemis, S. (2020, June 1). *Is Deno the Node.JS killer?* Medium. <https://medium.com/javascript-in-plain-english/is-deno-the-nodejs-killer-5fdf903191f7>

Stravy.net. (б. д.). *Швидкі хачапурі на сковорідці.* <http://stravy.net/zakuski/shvidki-hachapuri-na-skovoridci.html>

Бограч по-закарпатськи. (б. д.). Stravy.net. <http://stravy.net/garyachi-stravi/bograch-po-zakarpatski.html>

Gismeteo. (б. д.). *Погода у Києві сьогодні.* Взято 11 червня 2020 з <https://www.gismeteo.ua/ua/weather-kyiv-4944/>

Пирожок, О., & Калачова, Г. (2019, 25 жовтня). *Тютюнові компанії «збирають валізи»: кому це вигідно і з чого все почалося.* Економічна правда. <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/10/25/652952/>

Відео (онлайн)

Національний банк України. (2021, 6 квітня). *Чим займається Національний банк України* [Відео]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=XH9PsXbcaDw>

Стандарт

Загальні правила

Посилання на стандарт у списку використаної літератури, згідно з вимогами сьомого видання стилю АРА, оформлюють, зазначаючи такі дані: назва установи, що розробила стандарт, назва стандарту, код і номер стандарту, видавництво (або установа, що видала стандарт). Якщо доступ до стандарту здійснено онлайн, зазначають також відповідний URL.

Базовий шаблон оформлення: Організація, що розробила стандарт. (Рік). *Назва стандарту* (Код і номер стандарту). Видавництво (організація, що видала стандарт). URL

Зверніть увагу: якщо назва організації, що розробила стандарт, і назва видавництва збігаються, у бібліографічному записі назви видавництва не наводять.

Приклади оформлення:

НВФ «Інпроект». (2013). *Настанова щодо визначення загальновиробничих і адміністративних витрат та прибутку у вартості будівництва* (ДСТУ-НБД.1.1-3:2013). Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

Книжкова палата України імені Івана Федорова. (2016). *Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання* (ДСТУ 8302:2015). УкрНДНЦ.

Консервпромкомплекс. (2009). *Фрукти, овочі та продукти перероблення. Методи визначення домішок рослинного походження* (ДСТУ 4912:2008). Держспоживстандарт України.

International Organization for Standardization. (2018). *Food safety management systems – Requirements for any organization in the food chain* (ISO Standard No. 22000:2018).

Архівний документ

Загальні правила

Щоб оформити бібліографічне посилання на архівний документ або інший матеріал, розміщений в архіві, згідно з вимогами стандарту АРА 7-го видання, слід зазначати такі дані: дані автора (за наявності), дата документа, назва документа, назва колекції або фонду та їхній відповідний номер (за наявності), реквізити розташування

документа, назва архіву, а також місто та країна, де розташований архів.

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Дата). *Назва документа*. Назва колекції або фонду (Реквізити розташування документа), Назва архіву, Місто, Країна.

Реквізити розташування документа можуть включати номер опису, справи, аркуша тощо. У посиланні слід наводити всі наявні дані, потрібні для знаходження документа в архіві.

Якщо документ не має власної назви (наприклад, якщо йдеться про лист), замість його назви у квадратних дужках і без виділення курсивом наводять опис документа.

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Дата). [Опис документа]. Назва колекції або фонду (Реквізити розташування документа), Назва архіву, Місто, Країна.

Приклади оформлення:

[Витяг з протоколу засідання Української Центральної Ради щодо ухвалення Закону про Національно-Персональну Автономію]. (1918, 9 січня). Ф. 2592 «Генеральне секретарство міжнародних справ УЦР, м. Київ» (Оп. 1, Спр. 66, Арк. 17–18), Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, Київ, Україна.

Грушевський, М. С. (1903, 11 вересня). [Лист до Марії Сильвестрівни Грушевської]. Ф. 1235 «Грушевські – історики та філологи» (Оп. 1, Спр. 940, Арк. 32), Центральний державний історичний архів України, Київ, Україна.

Постанова про проголошення незалежності України. (1991, 24 серпня). Ф. 1 «Верховна Рада України, м. Харків, Київ» (Оп. 16, Спр. 4630, Арк. 1), Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, Київ, Україна.

Стаття в газеті

Загальні правила

Для наведення даних про використану газетну статтю в бібліографічному описі зазначають: прізвища та ініціали авторів, назву статті, назву газети, рік і дату випуску газети, том і номер випуску (за наявності), використані сторінки.

Якщо матеріал узято з онлайн-версії газети, в посиланні наводять відповідну адресу URL.

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік, дата випуску). Назва статті. *Назва газети, номер тому* (номер випуску), сторінки. URL

Приклади оформлення:

Мороз, В. (2017, 21 лютого). Закрите небо, або Чому в Україні не розвивається ринок авіаперевезень. *Юридична газета*, (8), 18–19.

Чорний, А., & Бурнацький, М. (2016, 11 березня). До роковин смерті Тарас Шевченка. *Канівська газета*, (16), 2.

Вишневська, М. (2016, 23–29 червня). Іванове свято. *Слово «Просвіти»*, (25), 14–15.

Стаття в журналі

Загальні правила

Статті, опубліковані в наукових журналах, належать до публікацій з високим рівнем академічної вірогідності, тому їх часто використовують як джерела інформації для написання наукових праць, дипломних робіт, дисертацій, рефератів тощо.

Щоб оформити посилання на статтю в журналі відповідно до вимог стандарту *APA* сьомого видання, у бібліографічному описі наводять такі дані: прізвище та ініціали авторів статті, назва статті, назва журналу, номер тому та номер випуску (за наявності), сторінки, на яких розміщено статтю.

Якщо статтю, на яку ви посилаєтесь, опубліковано онлайн, слід також наводити відповідну адресу DOI або, у разі її відсутності, адресу URL, за якою можна переглянути відповідний матеріал. Якщо номер DOI наведено в друкованій версії статті, його також зазначають у посиланні.

Базовий шаблон оформлення: Дані автора (авторів). (Рік). Назва статті. *Назва журналу, номер тому* (номер випуску), сторінки. DOI або URL

Зверніть увагу: номер тому й номер випуску наводять без пропуску між ними.

Приклади оформлення:

Харченко, С. В. (2019). Мовне оформлення реєстрів зелених насаджень (цінних рослин) парків і скверів як різновиду довідкових видань. *Міжнародний філологічний часопис*, 10(3), 52–60. <https://doi.org/10.31548/philolog2019.03.052>

Стародубцев, А. А., & Стебелєв, А. М. (2019). Теоретико-правовий аналіз етичних засад адвокатської діяльності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*, (28), 90–96. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2019-28-11>

Турбін, П. В., Кропотов, О. Ю., & Удовицький, В. Г. (2018). Синтез впорядкованих нанорозмірних структур на основі вуглецевих нанотрубок. *Журнал фізики та інженерії поверхні*, 3(3), 114–118. <https://periodicals.karazin.ua/pse/article/view/14324>

Шевченко, Т. М. (2019). Письменницька есеїстика: Осмислення феномену. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Філологія*, 24(2), 113–121. [http://liber.onu.edu.ua/pdf/Visnik_Filol_2\(2019\).pdf](http://liber.onu.edu.ua/pdf/Visnik_Filol_2(2019).pdf)

Meehl, G. A., Goddard, L., Boer, G., Burgman, R., Branstator, G., Cassou, C., Corti, S., Danabasoglu, G., Doblas-Reyes, F., Hawkins, E., Karspeck, A., Kimoto, M., Kumar, A., Matei, D., Mignot, J., Msadek, R., Navarra, A., Pohlmann, H., Rienecker, M., . . . Yeager, S. (2014). Decadal climate prediction: An update from the trenches. *Bulletin of the American Meteorological Society*, 95(2), 243–267. <https://doi.org/10.1175/BAMS-D-12-00241.1>

ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ В ТЕКСТІ

Оформлення наукової праці засновано на такому базовому принципі: кожен раз, коли автор цитує джерело, передбачається використання посилання в тексті роботи. Причому не має значення, в якій формі згадується чужий матеріал, – блокова цитата, пряме цитування в середині рядка чи парафраз.

Внутрішньотекстові посилання повинні містити такі елементи: автор праці; редактор/укладач/ назва цитованого джерела, якщо автор відсутній; матеріал, який цитується (що саме); рік видання; сторінковий інтервал – можна не вказувати, якщо наводиться будь-яка ідея, а не конкретна фраза, або якщо посилання відноситься в цілому до всієї праці.

Оформлення блокових цитат

Специфіка таких цитат – їх обсяг. Це мінімум три рядки тексту. Такі цитати викладаються з нового рядка, відокремлюються абзацом для всього цитованого тексту і не укладаються в лапки. Для форматування використовується подвійний міжрядковий інтервал. Після тексту ставиться крапка і в дужках вказується вихідне джерело.

Наприклад:

Суспільна небезпека посягання на суспільні відносини полягає в протиріччі інтересам суспільства і держави. А також в об'єктивній і суб'єктивній стороні поведінки громадянина, що створює реальну загрозу заподіяння шкоди певним соціальним цінностям. (Сабитова, 2019, с. 23).

Цитати в середині рядка

Такі цитати беруться в лапки. Допускається два варіанти вказівки прізвища та імені. Перший – у дужках після цитати разом із роком видання і сторінками через кому. Другий – у самому реченні; після прізвища в дужках прописується рік видання, а рядковий інтервал вказується в круглих дужках після цитати.

Наприклад:

Суспільна небезпека означає «шкідливий вплив для соціуму» (Багрова, 2019, с. 34).

Багрова (2019) заявила, що суспільна небезпека означає «шкідливий вплив для соціуму» (с. 34).

Парафраз

Парафраз не береться в лапки. Прізвище автора вказується або в самому реченні, і тоді рік видання розміщується в круглих дужках відразу після, або в дужках у кінці речення разом із роком.

Наприклад:

За Хорошковським (2020), деградація свідомості неповнолітніх як процес складається мінімум із трьох стадій.

Деградація свідомості неповнолітніх як процес складається мінімум із трьох стадій (Хорошковський, 2020).

Кожне посилання і пункт бібліографії повинні бути правдивими. Тобто не допускається вказівка приблизних даних, придумування сторінок, помилки в прізвищах.

Кількість авторів у внутрішньотекстовому посиланні

На відміну від бібліографічних описів у списку використаних джерел, у внутрішньотекстових посиланнях зазначають таку кількість авторів: якщо джерело має їх одного чи двох – усіх; якщо трьох або більше – тільки першого, додаючи позначку «та ін.» (в англійській мові – «et al.»).

Шаблони оформлення внутрішньотекстових посилань: один автор:

Посилання в дужках: (Прізвище, рік)

Приклад: (Винниченко, 2005)

Посилання в оповіді: Прізвище (рік)

Приклад: Винниченко (2005)

Два автори:

Посилання в дужках: Прізвище першого автора & Прізвище другого автора, рік)

Приклад: (Воробйова & Іванченко, 2009)

Посилання в оповіді: Прізвище першого автора та Прізвище другого автора (рік)

Приклад: Воробйова та Іванченко (2009)

Зверніть увагу: у посиланні в дужках використовують знак «амперсанд» («&»); натомість у посиланні в оповіді прізвища авторів поєднують за допомогою сполучника «та».

Три або більше авторів:

Посилання в дужках: (Прізвище першого автора та ін., рік)

Приклади:

(Приступа та ін., 2017) (Tscheuschner et al., 2020)

Посилання в оповіді: Прізвище першого автора та ін. (рік)

Приклади:

Приступа та ін. (2017) Tscheuschner et al. (2020)

Якщо декілька джерел з трьома чи більше авторами мають той самий рік видання й однакове прізвище першого автора (перших авторів) та скорочуються до ідентичних внутрішньотекстових посилань за шаблонами, наведеними вище, це призводить до неможливості розрізнити відповідні праці в тексті роботи. У такому разі сьоме видання АРА вимагає зазначати у внутрішньотекстовому посиланні всі прізвища включно до першого відмінного, скорочуючи решту до «та ін.».

Наприклад, для двох робіт з такими авторами: Гармаш, Величко, Розумовська, Власенко та Петрова (2019) Гармаш, Величко, Шамрай, Андрієнкова, Криклій та Великий (2019) внутрішньотекстові посилання в праці оформлюють так: (Гармаш, Величко, Розумовська та ін., 2019) (Гармаш, Величко, Шамрай та ін., 2019). Проте якщо після

першого відмінного автора залишається прізвище лише одного, його не скорочують до «та ін.», наводячи натомість повний перелік авторів у внутрішньотекстовому посиланні: (Самійленко, Боднар, Герлій та Панчук, 2020).

Особливі випадки

Перші автори з однаковим прізвищем

Якщо кілька праць у списку використаних джерел мають першого автора з однаковим прізвищем, але різними ініціалами, у внутрішньотекстових посиланнях на відповідні праці завжди наводять ініціали першого автора (навіть якщо праці видано в різні роки): (В. Р. Радомська, 2020) (Л. А. Радомська та Азарова, 2009).

Однакові автор і рік видання

Якщо кілька цитованих праць мають того самого автора (авторів) і той самий рік видання, до значення року у внутрішньотекстовому посиланні додають латинську літеру – від «а» до «z», так само, як і в списку використаних джерел (Клименко, 2017a) (Клименко, 2017b).

Рік оригінального видання

Якщо в посиланні у списку використаних джерел зазначають рік оригінального видання праці або твору, його зазначають і в посиланні у тексті – перед роком видання цитованої праці, відокремленим скісною рисою: (Нечуй-Левицький, 1878/2006).

Джерело без автора

Якщо джерело не має зазначеного автора, у внутрішньотекстовій цитаті замість прізвища автора зазначають назву праці. Якщо назву праці виділено курсивом у списку використаних джерел, її виділяють курсивом і в посиланні у тексті, якщо ж ні – наводять у лапках: (*Бограч по-закарпатськи*, б. д.) («Про особливості надання житлових субсидій», 2020).

Цитування кількох праць в одному внутрішньотекстовому посиланні в дужках

Якщо потрібно навести декілька праць різних авторів в одному внутрішньотекстовому посиланні в дужках, їх розміщують за алфавітом та відокремлюють знаком «крапка з комою»: (Безпояско та ін., 1993; Дудик та Прокопчук, 2010; Редько, 1966). Якщо потрібно навести декілька праць того самого автора, прізвище зазначають лише раз, а роки праць наводять за хронологією та відокремлюють комою: (Шевельов, 1942, 1943, 1949).

Цитування конкретної сторінки тощо

За потреби процитувати конкретний фрагмент джерела (сторінку або сторінки, розділ, таблицю і т. ін.) реквізити такого фрагмента зазначають у внутрішньотекстовому посиланні через кому після року видання: (Вихованець, 1988, с. 14–16).

РОЗДІЛ II

ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ ЛАТИНИЦЕЮ

Зростає необхідність в описі джерел інформації за міжнародними стандартами. Це потрібно для оформлення списків публікацій, які використовуються при написанні академічних робіт, наукових статей і т. п.

У науковому світі існує понад 6 тисяч різних стилів цитування джерел у наукових роботах залежно від галузі, місця, в якому публікується робота, тощо. Ці правила розроблялися фаховими науковими об'єднаннями, університетами чи їх підрозділами.

Бібліографічний опис у списку використаної літератури здійснюється відповідно до стандартизованих вимог оформлення тією чи іншою мовою. У світовій практиці найбільш використовуваними є стилі *APA*, *MLA*, Гарвардський та інші.

Стиль Американської психологічної асоціації (APA Style) – стиль оформлення наукових робіт, розроблений Американською психологічною асоціацією (American Psychological Association), сферою застосування якого є суспільні науки (соціологія, право, психологія, історія тощо).

Разом з тим, досі не розроблені офіційні рекомендації щодо адаптації стилю *APA* до української граматики та перекладу відповідних компонентів. Саме тому вимоги конкретних видань чи видавництв щодо оформлення бібліографічних посилань та цитування за *APA* стилем можуть різнитися.

Упорядкування списку використаних джерел

Кожне джерело, процитоване в роботі, має з'явитися у списку використаних джерел. Так само кожен запис у списку використаних джерел має бути згаданим у тексті роботи. Проте існує кілька типів робіт, які не включаються до списку використаних джерел. Зокрема, це:

– Твори, які читачі не можуть відновити, або якщо згадка про них настільки широка, що не потрібен запис у списку літератури, щоб зрозуміти їх використання.

– Особисті повідомлення, такі як електронні листи, телефонні дзвінки або текстові повідомлення, цитуються лише в тексті, а не в списку літератури, оскільки читачі не можуть відновити їх.

– Загальні згадки про цілі вебсайти, періодичні видання, поширені програми та додатки в тексті не потребують внутрішньотекстових посилань або посилань у списку використаних джерел, оскільки їхнє використання є широким, а джерело – відомим.

– Джерело епіграфа зазвичай не вказують у списку використаних джерел, якщо тільки робота не є науковою книгою або журналом. Наприклад, якщо ви починаєте статтю з цитати відомої людини, джерело не вказується у списку використаних джерел, оскільки цитата призначена для того, щоб задати тон роботі, а не для обґрунтування ключового моменту.

– Цитати учасників дослідження, яке ви проводили, може бути представлено та обговорено в тексті, але не потребують цитування чи включення до списку використаних джерел, оскільки вони є частиною вашого оригінального дослідження та можуть порушити конфіденційність учасників, що є етичним порушенням.

Список використаних джерел розміщується в кінці роботи на окремій сторінці. Він надає інформацію, необхідну для того, щоб знайти й отримати будь-яке джерело, процитоване в тексті документа.

Для статей, що містять посилання на джерела, опубліковані виключно латиницею (англійські, німецькі, французькі тощо), достатньо одного списку літератури (**References**).

Для статей, що містять посилання на джерела **не** латиницею (кириличні, арабські, китайські тощо), або комбінують посилання латиницею й іншими шрифтами (наприклад, частина посилань англійською, а частина – українською), необхідно подавати **два варіанти** списку літератури. При цьому порядок і кількість джерел у **References** має точно відповідати **Списку використаних джерел**.

1. **Список використаних джерел** мовою оригіналу (всі джерела подаються тією мовою, якою їх опубліковано, тут можуть бути джерела і кирилицею, і латиницею та ін.).

2. **References** (той самий список літератури, але латиницею). Джерела українською мовою транслітеруються латиницею відповідно до правил транслітерації, а в квадратних дужках після назви праці наводиться її назва англійською мовою. Джерела англійською подаються мовою оригіналу, джерела іншими іноземними мовами, які використовують літери латинського алфавіту, – мовою оригіналу, а в квадратних дужках після назви праці наводиться її назва англійською.

Таблицю транслітерації українського алфавіту латиницею затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 55 від 27.01.2010 р. (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-п>) (*Див. дод. 1*). Таку транслітерацію можна зробити автоматично на вебресурсах: <http://translit.kh.ua/#lat/passport> (у випадному списку має бути обрано *Стандарт Паспортний КМУ 2010*) або <http://ukrlit.org/transliteratsiia>.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ЗА АРА

Зазвичай запис у списку літератури складається з чотирьох елементів: автор, дата, назва і джерело. Кожен елемент відповідає на запитання:

Автор: Хто є відповідальним за цю роботу?

Дата: Коли цю роботу опубліковано?

Назва: Як називається робота?

Джерело: Де я можу знайти цей твір?

Відповіді на ці чотири запитання допоможуть створити посилання на будь-який тип роботи, навіть якщо немає конкретного прикладу, який би йому відповідав.

Загальна схема оформлення бібліографічного опису:

Автор.	(Дата).	Назва.	Джерело.
---------------	----------------	---------------	-----------------

АВТОР

Автор у широкому сенсі означає особу (осіб) або групу осіб, відповідальних за твір. Автором може бути:

- окрема особа;
- декілька осіб;
- група (установа, державна установа, організація тощо) – колективний автор;
- комбінація осіб і груп.

Цей елемент включає не лише авторів статей, книг, звітів та інших творів, але й інших осіб, які відіграли головну роль у створенні, наприклад, редакторів книг, режисерів фільмів, головних дослідників грантів, ведучих подкастів тощо. Прізвище та ініціали автора (редактора, укладача і т. ін.), назва організації, відповідальної за видання, подаються у транслітерації.

Автор – окрема особа або декілька осіб

подавайте імена всіх авторів, вказуючи спочатку прізвище, потім через кому – ініціали. Між ініціалами має бути один пробіл.

Автор, А. А.

За наявності двох чи більше авторів (але не більше 20) наводяться прізвища та ініціали всіх. Перед прізвищем останнього автора ставиться символ «амперсанд» (&). При цьому кома зберігається після ініціалів передостаннього автора.

Автор, А. А., Автор, Б. Б., & Автор, В. В.

Якщо авторів 21 або більше, вкажіть прізвища та ініціали перших 19-ти, поставте три крапки (але не амперсанд), а потім додайте ім'я останнього автора.

Автор, А. А., Автор, Б. Б., Автор, В. В., Автор, Г. Г., Автор, Г. Г., Автор, Д. Д., Автор, Е. Е., Автор, Є. Є., Автор, Ж. Ж., Автор, З. З., Автор, И. И., Автор, І. І., Автор, Ї. Ї., Автор, Й. Й., Автор, К. К., Автор, Л. Л., Автор, М. М., Автор, Н. Н., Автор, О. О., ... Автор, Я. Я.

Якщо у виданні відсутні автори, а відповідальними за видання є редактор, упорядник, укладач, автор-укладач, керівник авторського колективу тощо, то в бібліографічному описі їх вказують як автора, зазначаючи у дужках після ініціалів офіційні скорочення: **Ed.** – Ред. (Редактор), **Eds.** – Ред. (Редактори), **Comp.** – Уклад. (Укладач), **Trans.** – Пер. (Перекладач) тощо.

Прізвища та ініціали українських авторів наводяться відповідно до правил транслітерації. Прізвища іноземних авторів подають в оригіналі, не застосовуючи транслітерацію.

Колективний автор

Колективним автором часто є державні установи, організації та робочі групи.

Слід вказати повне ім'я колективного автора у списку використаних джерел, після якого поставити крапку.

Приклад:

Національний інститут психічного здоров'я.

National Institute of Mental Health.

У тексті можна використовувати аббревіатуру для позначення автора групи (наприклад, NIMH – National Institute of Mental Health); однак не треба включати аббревіатуру для позначення автора групи до списку використаних джерел.

Правильно: National Institute of Mental Health.

Неправильно: National Institute of Mental Health (NIMH).

Неправильно: NIMH.

Якщо автором роботи вказано кілька урядових установ, використовуйте в посиланні найбільш конкретну установу як автора, тобто ту, що здійснила видання.

Якщо ви не можете визначити, хто є автором, розглядайте твір як такий, що не має автора. В такому випадку опис починається з назви роботи *курсивом*, далі йде рік видання (у дужках) та інша інформація.

ДАТА

Рік або дата публікації вказується в дужках () після прізвища та ініціалів автора, редактора, укладача, відповідальної організації тощо, перед назвою роботи.

Дата може мати одну з таких форм:

- тільки рік;
- рік, місяць і день (тобто точна дата);
- рік і місяць;
- рік і пора року;

– діапазон дат (наприклад, діапазон років, точних дат).

Якщо ви не можете визначити дату публікації, вважайте, що твір не має дати.

НАЗВА

Назви поділяються на дві великі категорії:

– окремі твори (наприклад, цілі книги, звіти, дисертації та тези, неофіційно опубліковані роботи, набори даних, відео, фільми, телесеріали, альбоми, подкасти, соціальні медіа та твори на вебсайтах);

– роботи, які є частиною окремого твору (наприклад, статті в періодичних виданнях, розділи книг, епізоди телепередач чи подкастів, пісні).

Для робіт, які є окремими творами (книги, звіти, вебсторінки тощо) назву виділяють *курсивом* і пишуть її з великої літери, використовуючи реєстр речення.

Для робіт, які є частиною окремого твору (журнальні статті, розділи книг і т. ін.), назву слід писати з великої букви, використовуючи реєстр речення, не виділяючи її курсивом і не беручи в лапки. *Курсивом* подається назва окремого твору (журнал, збірник, книга тощо), складовою частиною якого вона є.

Для посилань на книги та звіти слід додати інформацію про видання, номери звітів та томи в круглих дужках після назви. Крапка між назвою та інформацією в дужках не ставиться. Інформація в дужках курсивом не виділяється. Якщо включено інформацію про видання і том, ці елементи відокремлюються комою, номер видання ставиться на перше місце.

Завершується елемент заголовка крапкою. Однак якщо заголовок закінчується знаком питання або знаком оклику, цей розділовий знак заміняє крапку.

Назву україномовної книги, статті чи розділу наводять у транслітерації, а зразу ж після неї у квадратних дужках [] подають

її переклад англійською мовою. Для перекладних видань наводять оригінальну англійську назву, для англомовних – оригінальну назву.

Назва журналу, газети чи монографії подається курсивом у транслітерації. Якщо україномовний журнал має офіційно зареєстровану назву англійською мовою (зазвичай така інформація міститься на сайті видання), то в *References* слід наводити саме її, а не робити переклад самостійно.

ДЖЕРЕЛО

Джерело вказує, де читачі можуть знайти цитовану роботу. Як і назви, джерела поділяються на дві великі категорії: окремі твори та роботи, які є частиною окремого твору.

Джерелом для окремого твору (наприклад, цілої книги, звіту, дисертації, фільму, телесеріалу, подкасту, соціальних мереж, вебсторінки тощо) є місцезнаходження видавця (назва міста), видавець твору, база даних або архів, соціальна мережа чи вебсайт, а також будь-який застосовний ідентифікатор DOI або URL-адреса.

Місцезнаходження видавця не вказується у тому випадку, якщо воно не відоме.

Загальна кількість сторінок не вказується.

Джерелом для роботи, яка є частиною окремого твору (наприклад, статті у збірнику матеріалів, статті з матеріалів конференцій, розділу книги), є власне твір, частиною якого вона є (тобто збірка матеріалів або книга), перед яким слід вставити прийменник **In**, що в перекладі означає **У** або **В**. А також будь-який відповідний DOI або URL-адреса (без використання аббревіатур DOI чи URL).

Сторінки (інтервал сторінок) вказуються в дужках () після назви книги, збірника із позначенням слова «сторінка» маленькою літерою (p.), або «сторінки» маленькими літерами (pp.)

Назви конференцій подають транслітерацією. Для міжнародних конференцій, які мають другу англомовну назву, наводять саме її.

В описі статей періодичних чи продовжуваних видань знак (№) або скорочення (Вип.) не використовується. Курсивом вказується лише порядковий номер і відокремлюється від назви видання комою. За наявності – наводиться номер тому в дужках прямим шрифтом без пробілу.

Сторінки (інтервал сторінок) статей, опублікованих у періодичному чи продовжуваному виданні, наводяться після вказівки номера цього видання, після коми прямим шрифтом без використання р. або pp.

Наприклад: *Ukrainian psychological journal*, 1(5), 254–262.

Назви видавництв і організацій подають відповідно до правил транслітерації за стандартом ТКПН (<http://translit.kh.ua/?iso9#lat/tkpn>). Якщо видавництво (підприємство, установа, організація тощо) має офіційну англomовну назву, то наводять її.

Посилання на електронні ресурси описуються за тими ж правилами, що й друковані, але додатково вказують DOI або URL-адресу (без використання абревіатур DOI чи URL).

Крапка після DOI, URL-адреси не ставиться, оскільки це може вплинути на функціональність посилання.

В описі підручників і навчальних посібників не треба зазначати вид видання, ця інформація в *References* зайва.

У кінці кожного посилання в квадратних дужках вказується мова оригінального тексту.

Всі джерела, подані в *References*, розміщуються за латинським алфавітом. Наприклад:

1. Cole M. Cultural Psychology...
2. Vygotskyi L. S. Psikhologiiia iskusstva...,
на відміну від українського варіанта:
 1. Виготський Л. С. Психологія мистецтва...
 2. Коул М. Психологія культури...

ЗНАКИ ПУНКТУАЦІЇ В REFERENCES

Крапка (.) ставиться після кожного елемента опису. Крапка **не ставиться** в кінці назви роботи, якщо вона завершується знаком питання чи оклику, а також після адреси DOI або URL, оскільки це може вплинути на функціональність посилання.

Кома (,) ставиться між частинами одного і того самого елемента. Наприклад, між прізвищем та ініціалами.

Круглі дужки () ставляться, коли інформація, вказана в них, має уточнювальний характер, додатковий елемент опису, до якого вони застосовуються. В круглі дужки також береться елемент *Дата*.

Квадратні дужки [] використовуються для ідентифікації специфічних особливостей джерела. Наприклад, у квадратні дужки береться назва англійською мовою, а також вказівка на мову і країну видання (наприклад, [in Ukrainian]).

Укладаючи References, не можна латинські літери набирати кириличними символами.

Знаки пунктуації *курсивом* не виділяються. Винятком є лише знаки, що використані у назві.

Інші розділові знаки – *двокрапка (:), три крапки (...), крапка з комою (;), амперсанд (&)* застосовуються традиційно.

ДЕТАЛЬНІ ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ НА РІЗНІ ТИПИ ДЖЕРЕЛ

Окремі твори (книга, монографія, дисертація тощо)

Книга / монографія (один автор)

Загальна схема посилання:

Прізвище, ініціали. (Рік видання). *Назва книги транслітерацією* [Назва книги, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва] (Додаткові відомості про видання транслітерацією). Місто транслітерацією: Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклади:

Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. 3-тє вид. Київ, 2009. 864 с.¹

Heiets, V. M. (2009). *Suspilstvo, derzhava, ekonomika: fenomenolohiia vzaiemodii ta rozvytku* [Society, State, Economics: Phenomenology of Interaction and Development] (3-tie vyd.). Lybid [in Ukrainian].

Бровченко О. Громадянське суспільство в Україні / 2-ге вид. Київ : Видавництво наукової літератури, 2024. URL: <https://doi.org/10.1007/0123456-077>

Brovchenko, O. (2024). *Hromadianske suspilstvo v Ukraini* [Civil Society in Ukraine] (2-he vyd.). Kyiv: Vydavnytstvo naukovoї literatury. <https://doi.org/10.1007/0123456-077> [in Ukrainian].

¹ Приклади бібліографічного опису українською мовою подано за ДСТУ 8302:2015.

Книга / монографія (два – двадцять авторів)

Загальна схема посилання:

Прізвище 1, Ініціали 1, Прізвище 2, Ініціали 2, Прізвище 3, Ініціали 3, Прізвище 4, Ініціали 4, Прізвище 5, Ініціали 5, Прізвище 6, Ініціали 6, Прізвище 7, Ініціали 7, Прізвище 8, Ініціали 8, Прізвище 9, Ініціали 9, Прізвище 10, Ініціали 10, Прізвище 11, Ініціали 11, Прізвище 12, Ініціали 12, Прізвище 13, Ініціали 13, Прізвище 14, Ініціали 14, Прізвище 15, Ініціали 15, Прізвище 16, Ініціали 16, Прізвище 17, Ініціали 17, Прізвище 18, Ініціали 18, Прізвище 19, Ініціали 19, & Прізвище 20, Ініціали 20. (Рік видання). *Назва книги транслітерацією* [Назва книги, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва] (Додаткові відомості про видання транслітерацією). Місто транслітерацією: Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклади:

Два автори

Погребенник Ф., Погребенник В. Український раритет. Періодичні, продовжувані видання і неперіодичні збірники XIX–XX ст. (1846–1986). Дрогобич : Коло, 2011. 300 с.

Pohrebennyk, V., & Pohrebennyk, F. (2011). *Ukrainskyi rarytet. Periodychni, prodovzhuvani vydannia i neperiodychni zbirnyky XIX–XX st. (1846–1986)* [Ukrainian rarities. Periodicals, continuing publications and non-periodical collections of the 19–20 centuries (1846–1986)]. Drohobych: Kolo [in Ukrainian].

Три автори

Наулко В. І., Артюх Л. Ф., Горленко В. Ф. Культура і побут населення України. Київ : Либідь, 1993. 255 с.

Naulko, V. I., Artiukh, L. F., & Horlenko, V. F. (1993). *Kultura i pobut naseleennia Ukrainy* [Culture and Life of the Population of Ukraine]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].

Чотири автори

Бровко А. Д., Кромвель Р. О., Доренко О. П., Авраменко Р. П. Громадянське суспільство та політична культура / 2-ге вид., доп. та випр. Київ : Наукова думка, 2022. URL: <https://doi.org/101.001/1230654-070>

Brovko, A. D., Kromvel, R. O., Dorenko, O. P., & Avramenko, R. P. (2022). *Hromadianske suspilstvo ta politychna kultura* [Civil Society and Political Culture] (2-he vyd., dop. ta vypr.). Kyiv: Naukova dumka. <https://doi.org/101.001/1230654-070> [in Ukrainian].

Книга / монографія (двадцять один і більше авторів)

Загальна схема посилання:

Прізвище 1, Ініціали 1, Прізвище 2, Ініціали 2, Прізвище 3, Ініціали 3, Прізвище 4, Ініціали 4, Прізвище 5, Ініціали 5, Прізвище 6, Ініціали 6, Прізвище 7, Ініціали 7, Прізвище 8, Ініціали 8, Прізвище 9, Ініціали 9, Прізвище 10, Ініціали 10, Прізвище 11, Ініціали 11, Прізвище 12, Ініціали 12, Прізвище 13, Ініціали 13, Прізвище 14, Ініціали 14, Прізвище 15, Ініціали 15, Прізвище 16, Ініціали 16, Прізвище 17, Ініціали 17, Прізвище 18, Ініціали 18, Прізвище 19, Ініціали 19, ... прізвище останнього автора, ініціали останнього автора. (Рік видання). *Назва книги транслітерацією* [Назва книги, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва] (Додаткові відомості про видання транслітерацією). Місто транслітерацією: Видавництво транслітерацією. DOI/URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклад:

Кремезний, О. К., Борисенко, К. Т., Брагін, А. З., Корнієнко, В. А., Самусь, О. К., Роботенко, Л. О., Красько, Р. К., Бровко, А. Д., Кромвель, Р. О., Кононенко, П. З., Добровольський, К. Н., Наконечний, П. К., Кононенко, В. Д., Максимчук, Р. О., Доренко, О. П., Доброход, К. Л., Вронський, О. К., Крисько, В. Е.,

Розлогий, А. Б., ... Авраменко, Р. П. Громадянське суспільство та політична культура / 2-ге вид., доп. та випр. Київ : Наукова думка, 2022. 476 с. URL: <https://doi.org/101.001/1230654-070>

Kremeznyi, O. K., Borysenko, K. T., Brahin, A. Z., Korniienko, V. A., Samus, O. K., Robotenko, L. O., Krasko, R. K., Brovko, A. D., Kromvel, R. O., Kononenko, P. Z., Dobrovolskyi, K. N., Nakonechnyi, P. K., Kononenko, V. D., Maksymchuk, R. O., Dorenko, O. P., Dobrokhod, K. L., Vronskyi, O. K., Krysko, V. E., Rozlohyi, A. B., ... Avramenko, R. P. (2022). *Hromadianske suspilstvo ta politychna kultura* [Civil Society and Political Culture] (2-he vyd., dop. ta vypr.). Kyiv: Naukova dumka. <https://doi.org/101.001/1230654-070> [in Ukrainian].

Книга із зазначенням автора та редактора

Приклад:

Кобзар, Є. Освіта дорослих / за ред. Р. Бандурист. Київ : Освіта, 2020. 93 с.

Kobzar, Ye. (2020). *Osvita doroslykh* [Adult Education] (R. Banduryst, Ed.). Kyiv: Osvita [in Ukrainian].

Книга за редакцією (без автора)

Загальна схема посилання:

Прізвище редактора / редакторів, ініціали. (Ed. / Eds.). (Рік видання). *Назва книги транслітерацією* [Назва книги, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва] (Додаткові відомості про видання транслітерацією). Місто транслітерацією: Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання абревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклади:

Корпоративні структури в національній інноваційній системі України / за ред. Л. І. Федулової. Київ : УкрІНТЕІ, 2007. 812 с.

Fedulova, L. I. (Ed.). (2007). Korporatyvni struktury v natsionalnii innovatsiinii systemi Ukrainy [Corporate structures in the national innovation system of Ukraine]. Kyiv: UkrINTEI [in Ukrainian].

Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / відпов. ред. Ю. В. Кіндзерський, А. І. Онопко. Київ : Ін-т економ. та прогнозування, 2007. 408 с.

Kindzerskyi, Yu. V., & Onopko, A. I. (Eds.). (2007). Promyslovyyi potentsial Ukrainy: problemy ta perspektyvy strukturno-innovatsiinykh transformatsii [Industrial Potential of Ukraine: Problems and Prospects of Structural and Innovative Transformations]. Kyiv: Instytut ekonomiky ta prohnozuvannia [in Ukrainian].

Перекладна книга

Загальна схема посилання:

Прізвище, ініціали автора / авторів. (Рік видання). *Назва книги транслітерацією* [Назва книги, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва] (Ініціали та прізвище перекладача, Trans.). Місто транслітерацією: Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклад:

Б'юрен Дж. Міжнародне право в галузі прав дитини / пер. з англ. Г. Є. Краснокутського. Одеса : БАХВА, 2006. 524 с.

Bueren, J. (2006). Mizhnarodne pravo v haluzi prav dytyny [International law in the field of children's rights] (H. Krasnokutskyi, Trans.). Odesa: BAKHVA [in Ukrainian].

Книга без автора (редактора, укладача)

Загальна схема посилання:

Назва книги транслітерацією [Назва книги, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва]. (Рік). Місто транслітерацією: Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклад:

Політичний дискурс медіа України у контексті сучасних геополітичних змін. Київ : Університет права, 2023.

Politychnyi dyskurs media Ukrainy u konteksti suchasnykh heopolitychnykh zmin [Political Discourse of the Ukrainian Media in the Context of Current Geopolitical Changes]. (2023). Kyiv: Universytet prava [in Ukrainian].

Колективний автор

Загальна схема посилання:

Назва організації транслітерацією. (Рік видання). *Назва книги транслітерацією* [Назва книги, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва] (Додаткові відомості про видання транслітерацією). Місто транслітерацією: Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклад:

Правила прийому до аспірантури та докторантури у 2020 році / Мін-во освіти і науки України. 2020, 29 січ. URL: <https://edu.ua/pravyla-pryjomu-do-aspirantury-ta-doktorantury-naczionalnogo-aviaczijnogo-universytetu-u-2020-roczy/>

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2020, Sichen 29). *Pravyla pryjomu do aspirantury ta doktorantury u 2020 rotsi* [Rules for Admission to Postgraduate and Doctoral Studies in 2020]. <https://edu.ua/pravyla-pryjomu-do-aspirantury-ta-doktorantury-naczionalnogo-aviaczijnogo-universytetu-u-2020-roczy/> [in Ukrainian].

Багатотомне видання

Загальна схема посилання:

Прізвище, Ініціали автора, & Прізвище, Ініціали редактора, (Ed.). (Рік видання). *Назва багатотомної праці транслітерацією* [Назва багатотомної праці, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва] (Діапазон томів). Місто транслітерацією: Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання абревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклади:

Олійник Б. Вибрані твори : у 2 т. / ред. С. Шевчук. Київ : Укр. енциклопедія, 2006.

Oliinyk, B. & Shevchuk, S. (Ed.). (2006). *Vybrani tvory* [Selected works] (Vols. 1–2). Kyiv: Ukrainska entsyklopediia [in Ukrainian].

Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова), Я. Д. Ісаєвич, С. В. Кульчицький [та ін.]. Київ : Наук. думка, 2003–2013.

Smolii, V. A., Isaievych, Ya. D., & Kulchytskyi, S. V. (Eds.). (2003–2013). *Entsyklopediia istorii Ukrainy* (Vols. 1–10). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

Багатотомне видання (окремий том)

Загальна схема посилання:

Прізвище автора тому, Ініціали. (Рік видання). Назва тому транслітерацією. In Ініціали Прізвище редактора (Ed.). *Назва багатотомного видання транслітерацією* [Назва багатотомного видання англійською мовою або оригінальна англійська назва] (Номер тому). Місто транслітерацією: Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання абревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклад:

Франко І. Зібрання творів. У 50 т. Т. 41: Літературно-критичні праці, 1890–1910. Київ : Наук. думка, 1984. 470 с.

Franko, I. (1984). *Literaturno-krytychni pratsi, 1890–1910*. In *Zibrannia tvoriv u 50 t.* [Collected works in 50 volumes.] (Vol. 41). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

Дисертація та автореферат

Загальна схема посилання:

Прізвище, Ініціали автора. (Рік). *Назва роботи транслітерацією* [Назва роботи, перекладена англійською мовою] (Тип роботи із зазначенням наукового ступеня автора англійською мовою. *Див. дод. 2*). Назва організації, у якій захищено дисертацію, транслітерацією або перекладена англійською мовою, Місто транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклади:

Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 Київ, 2005. 20 с.

Bondar, O. H. (2005). *Zemlia yak obiekt prava vlasnosti za zemelnym zakonodavstvom Ukrainy* [Land as an object of property rights under the land legislation of Ukraine] (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].

Кияниця Є. О. Розвиток зв'язків бібліотек з громадськістю в соціокультурному просторі регіону : дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2017. 220 арк.

Kyianytsia, Ye. O. (2017). *Rozvytok zviazkiv bibliotek z hromadskistiuv v sotsiokulturnomu prostori rehionu* [Development of libraries' relations with the public in the social and cultural space of the region]. (Candidate's thesis). Kyiv National University of Culture and Arts. Kyiv [in Ukrainian].

Частина видання (розділ, глава тощо)

Частина книги (розділ, глава тощо)

Загальна схема посилання:

Прізвище автора розділу (глави тощо), Ініціали. (Рік видання). *Назва розділу транслітерацією* [Назва розділу, перекладеного англійською мовою, або оригінальна англійська назва]. In Ініціали та Прізвище редактора (Ed.) *Назва книги транслітерацією* [Назва книги, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва]. (відомості про видання) (сторінковий інтервал). Місто транслітерацією. Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклад:

Сівашко Ю. Формування державної служби в Україні. *Модерна нація: українець у часі і просторі* / за ред. О. Мороз. Львів : Універсум, 2001. С. 270–271.

Sivashko, Yu. (2001). *Formuvannia derzhavnoi sluzhby v Ukraini* [Formation of civil service in Ukraine]. In O. Moroz (Ed.) *Moderna natsiia: ukrainets u chasi i prostori* [A modern nation: Ukrainians in time and space] (pp. 270–271). Lviv: Universum [in Ukrainian].

Стаття у збірнику наукових праць, тез наукової конференції тощо

Загальна схема посилання:

Прізвище автора / авторів, Ініціали (Рік видання). Назва статті транслітерацією [Назва статті англійською мовою або оригінальна англійська назва]. In Ініціали та Прізвище редактора (Ed.) *Назва збірника конференції та відомості, що стосуються назви, транслітерацією* [Назва збірника та відомості, що стосуються назви, англійською мовою або оригінальна англійська назва. Див. дод. 2] (сторінковий інтервал). Місто транслітерацією. Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклади:

Цветкова Л. Ю. Танець як засіб міжкультурної комунікації: історичний аспект. *Хореографія XXI століття: мистецький та освітній потенціал* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 15–16 квіт. 2016. Київ, 2016. С. 294–298.

Tsvietkova, L. Yu. (2016). Tanets yak zasib mizhkulturnoi komunikatsii: istorychnyi aspekt [Dance as a Means of Intercultural Communication: Historical Aspect]. In *Khoreohrafiia XXI stolittia: mystetskyi ta osvittii potentsia, materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Choreography of the XXI century: artistic and educational potential: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference, Kyiv, April 15–16, 2016.] (pp. 294–298) Kyiv [in Ukrainian].

Періодичні видання

Стаття в журналі, іншому періодичному чи продовжуваному виданні

Загальна схема посилання:

Прізвище, Ініціали. (Рік). Або (Рік, Місяць). Назва статті транслітерацією [Назва статті англійською мовою]. *Назва журналу транслітерацією або зареєстрована англійська назва, номер тому* (номер випуску за наявності), сторінковий інтервал. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклад:

Войцих Н. Державна політика в українському інформаційному просторі: стан та проблеми. *Український інформаційний простір*. 2013. № 1. С. 10–14. URL: <https://doi.org/10.1037//0033-2909.126.6.910>

Voitsykh, N. (2013). Derzhavna polityka v ukrainskomu informatsiinomu prostori: stan ta problem [State Policy in the Ukrainian Information Space: Status and Problems]. *Ukrainskyi informatsiinyi prostir*, 1, 10–14. <https://doi.org/10.1037//0033-2909.126.6.910> [in Ukrainian].

Стаття в газеті

Загальна схема посилання:

Прізвище, Ініціали. (Рік, Місяць число). Назва статті транслітерацією [Назва статті англійською мовою]. *Назва газети транслітерацією або зареєстрована англійська назва*, сторінковий інтервал. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклад:

Тимошик М. Знаряддя боротьби – правда про Україну: Як пресове бюро Дипломатичної місії УНР у Римі працювало на авторитет своєї держави. *День*. 2014. 28–29 берез. С. 22.

Tymoshyk, M. (2014, Berezen 28–29). Znariaddia borotby – pravda pro Ukrainu: Yak presove biuro Dyplomatychnoi misii UNR u Rymi pratsiuvalo na avtorytet svoiei derzhavy [An Instrument of Struggle – the Truth about Ukraine. The Way the Diplomatic Mission of UNR in Rome Press Bureau Worked on the Authority of its State]. *Den*, 22 [in Ukrainian].

Проблеми суспільного розвитку. *Київський вісник*. 2018. 22 жовт. URL: <https://kor.gov.ua/laws/show/94-12>

Problemy suspilnoho rozvytku [Problems of Social Development]. (2018, Zhovten 22). *Kyivskyi visnyk*. <https://kor.gov.ua/laws/show/94-12> [in Ukrainian].

Законодавчі документи та нормативно-правові акти (постанови, розпорядження, укази тощо)

Загальна схема посилання:

Назва транслітерацією [Назва англійською мовою]. Тип документа, його номер (рік опублікування, або рік останньої зміни, або рік набуття чинності) (Країна). Реквізити відповідного джерела, звідки взято текст документа (адреса сайту, реквізити газети тощо).

Приклади:

Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Pro vyshchu osvitu [About Higher Education]. Zakon Ukrainy No. 1556-VII (2024) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

Про інноваційну діяльність : Закон України, прийнятий 4 лип. 2002 року № 40-IV. *Голос України*. 2002. 9 серп. С. 10–12.

Pro innovatsiinu diialnist [On Innovative Activity] Law of Ukraine No. 40-IV (2002, Serpen 9) *Holos Ukrainy*, pp. 10–12 [in Ukrainian].

Стандарти

Загальна схема оформлення бібліографічного посилання на стандарт така:

Назва документа транслітерацією [Назва англійською мовою] (Рік). Номер, дата введення в дію. Місто транслітерацією. Видавництво транслітерацією. DOI / URL (за наявності та без використання аббревіатур DOI чи URL) [мова тексту].

Приклад:

Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення і правила складання : ДСТУ 8302:2015 [Чинний з 01.07.2017]. Київ : Держстандарт України, 2016. 16 с.

Informatsiia ta dokumentatsiia. Bibliohrafichne posylannia. Zahalni polozhennia i pravyla skladannia [Information and documentation. Bibliographic link. General rules and rules of drafting]. (2016). DSTU 8302: 2015 from 1st July 2017. Kyiv: Derzhstandart Ukrainy [in Ukrainian].

Архівні матеріали

Загальна схема посилання:

Прізвище, Ініціали. (Рік, Місяць, Число). *Назва документа транслітерацією* [Назва документа англійською мовою]. Назва архіву (Фонд, Опис, Справа). Місто транслітерацією [мова тексту].

Приклади:

Протоколи засідання комісій по утворенню Української національної бібліотеки, 1918 р. // Центральний державний історичний архів України. Ф. 1235 Грушевські – історики та філологи, 1830–1958 рр. Оп. 1. Спр. 1055. Чернетки. 4 арк.

Protokoly zasidannia komisii po utvorenniu Ukrainskoi natsionalnoi biblioteki, 1918 r. [Protocols of the sessions of the committees on the formation of the Ukrainian National Library, 1918]. Central State Historical Archive of Ukraine (Fund 1235 Hrushevski – istoryky ta filolohy, 1830–1958 rr. Inventory 1. File 1055 Chernetky). Kyiv [in Ukrainian].

Гарматій Л. [Лист до Г. Хоткевича від 21 січня 1912 р.] // Центральний державний історичний архів України у Львові. Ф. 688. Оп. 1. Спр. 307. Арк. 118–119.

Harmatii, L., 1912. *Lyst do H. Hotkevycha vid 21 sichnia 1912 r.* [Letter to H. Hotkevich from January 21, 1912.]. Central State Historical Archive of Ukraine (f 688/1/307, fols 118–119). Lviv [in Ukrainian].

ЦДАВО України, ф. 1, оп. 3, спр. 3, арк. 3–8.

TsDAVO, f.1/3/3, fol. 3–8.

Примітка

Для кириличних назв архівів рекомендуються аббревіатури типу:

TsDAVO

ЦДАВО України

TsDAHO

ЦДАГО України

TsDIAK

ЦДІАК України

TsDIAL

ЦДІАЛ України

TsDAMLM

Derzharkhiv Kyivskoi oblasti

GARF

RGVIA

ЦДАМЛМ України

Держархів Київської області

ГАРФ

РГВИА

Офіційні ініціальні аббревіатури назв архівних установ та інші рекомендації щодо оформлення архівних посилань можна знайти на порталах державних архівних служб, зокрема України: <https://archives.gov.ua/ua/центральні-державні-архівні-установ/>

Електронні ресурси

Сайт або частина сайта

Загальна схема посилання:

Прізвище, Ініціали автора, розробника або власника сайта транслітерацією. (Рік, Місяць, число). *Назва вебдокумента чи вебсторінки транслітерацією* [Назва вебдокумента чи вебсторінки англійською мовою]. *Назва сайта транслітерацією або оригінальна англійська назва.* Електронна адреса (без використання аббревіатури URL) [мова тексту].

Приклади:

Українська Православна Церква. Чернігівська і Новгород-Сіверська єпархія : офіц. сайт. URL: <http://orthodox.com.ua/> (дата звернення: 11.06.2018).

Ukrainska Pravoslavna Tserkva. (2018). *Chernihivska i Novhorod-Siverska yeparkhiia*. <http://orthodox.com.ua/> [in Ukrainian].

Календар знаменних і пам'ятних дат книжкової палати України / Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net/> (дата звернення: 07.06.2018).

Derzhavna naukova ustanova “Knyzhkova palata Ukrainy imeni Ivana Fedorova” (2018). *Kalendar znamennykh i pamiatnykh dat knyzhkovoї palaty Ukrainy* [Calendar of significant and memorable dates of the Book Chamber of Ukraine]. <http://www.ukrbook.net/> [in Ukrainian].

Болонья, К. Чому деякі люди з тривожністю люблять дивитися фільми жахів : сайт HuffPost. 2019, 31 жовт. https://www.huffpost.com/entry/anxiety-love-watching-horror-movies_1_5d277587e4b02a5a5d57b59e

Bolonia, K. (2019, Zhovten 31). *Chomu deiaki liudy z tryvozhnistiu liubliat dyvytysia filmy zhakhiv* [Why some people with anxiety love watching horror movies]. *HuffPost*. https://www.huffpost.com/entry/anxiety-love-watching-horror-movies_1_5d277587e4b02a5a5d57b59e [in English].

Пост або сторінка у соціальній мережі

Загальна схема посилання:

Прізвище, Ініціали автора, розробника або власника сайту транслітерацією. (Рік, Місяць, число). *Назва поста чи вебсторінки транслітерацією* [Назва поста чи вебсторінки англійською мовою]. *Назва соцмережі транслітерацією або оригінальна англійська назва*. Електронна адреса (без використання абрєвіатури URL) [мова тексту].

Приклади:

ВІППО Волинь / Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти : соцмережа «Фейсбук». URL: <https://www.facebook.com/vippo.lutsk.ua> (дата звернення 17.01. 2025).

Volynskiyi instytut pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity. (2025, Sichen, 17). *VIPPO Volyn* [VIPPO Volyn]. *Facebook*. <https://www.facebook.com/vippo.lutsk.ua> [in Ukrainian].

Аудіовізуальні матеріали

Відеоматеріали

Автор, А. А., або ім'я облікового запису, який завантажив відео транслітерацією. (Дата, коли відео завантажено). *Назва відео транслітерацією* [Назва, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва] [Тип матеріалу]. Назва сайта транслітерацією або оригінальна англійська назва. Електронна адреса (без використання аббревіатури URL) [мова матеріалу].

Приклади:

Іспанські струни. Музика, яку ніколи не набридне слухати [відеозапис]. Ютуб. 2024, 5 жовт. URL: https://www.youtube.com/watch?v=pqAotH_HYXY [in Ukrainian].

Ispanski struny. (2024, 5 zhovtnia). *Muzyka, yaku nikoly ne nabrydne slukhaty* [Music you'll never get tired of listening to] [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=pqAotH_HYXY [in Ukrainian].

Ілюстрації

Автор, А. А., чи ім'я художника. (Дата). *Назва твору транслітерацією* [Назва, перекладена англійською мовою, або оригінальна англійська назва] [Опис носія чи формату]. *Місцезнаходження транслітерацією*. Місто транслітерацією. Електронна адреса (без використання аббревіатури URL).

Приклад:

Ван Гог В. Зоряна ніч [Картина]. *Музей сучасного мистецтва*. Нью-Йорк, 1889. URL: https://www.moma.org/learn/moma_learning/vincent-van-gogh-the-starry-night-1889/

Van Gogh, V. (1889). *Zoriana nich* [The starry night] [Painting]. *Muzei suchasnogo mystetstva*. New York. <https://www.moma.org/learn/momalearning/vincent-van-gogh-the-starry-night-1889/>

ВИСНОВКИ

Повноцінним входженням у науковий світ і способом представлення власних наукових здобутків є наукова публікація.

Оформлення результатів наукової праці передбачає дотримання певних стандартів. Наукова публікація має характеризуватися не лише високим рівнем змісту, відповідною структурою, а й оформленням. У ній треба стисло, логічно і доступно відображати результати дослідження. Особливо важливі ясність викладу, систематичність і послідовність подання матеріалу. Правильно оформлена і грамотно складена наукова робота якісно підвищує рівень доведення інформації до адресатів, культуру писемного мовлення.

Сьогодні публікація є кваліфікаційною вимогою, без опублікованих робіт науковець, методист чи вчитель позбавлений можливості кар'єрного зростання. Причому все більшого значення у світі набуває не тільки факт публікації, але і її якість.

Підготувавши науковий текст і оформивши його як статтю, книгу тощо, науковець повинен визначитися, до якого видання (періодичного, продовжуваного) чи видавництва він його подаватиме: можуть бути деякі відмінності у вимогах. Але існують загальні вимоги, дотримуючись яких, автор скоротить шлях результатів своєї роботи до читачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стиль оформлення посилань АРА. URL: <https://aspirantura.com.ua/uk/blog/stil-oformlennya-posilan-apa/>
2. Український правопис : електронна версія офіц. вид. URL: <http://www.inmo.org.ua/pravopys-2019.html>
3. Що таке стиль АРА (7th ed.)? URL: <https://www.grafiati.com/uk/info/apa-7/>
4. АРА style. Рекомендації із застосування : метод. посіб. / авт.-упоряд. Ю. Шайгородський ; Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ–Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2024. 44 с. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/APA_style_Rekomendatsii-iz-zastosuvannia.pdf
5. Оформлення списку бібліографічних посилань до наукової роботи. Стиль Американської психологічної асоціації (APA Style) : метод. рек. / уклад.: В. В. Степко, С. Г. Винокурова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, наук. б-ка. Київ, 2018. 14 с.
6. APA Stile / Американська психологічна асоціація : офіц. сайт. URL: <https://apastyle.apa.org/> (дата звернення: 21.01.2025).
7. Національний стандарт України. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47HdVhXVWNqanpCWFU/view>
8. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.

9. Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015 презентація. URL: <http://vippro.org.ua/index.php?pagename=presentation>

10. Єдині для всіх журналів вимоги до змісту й оформлення статті. *Наукова періодика інституту журналістики* : сайт. URL: <http://www.journ.univ.kiev.ua/periodyka/index.php/vymogy.html>

11. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / авт.-уклад.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй; Науково-технічна б-ка ім. Г. І. Денисенка Нац. технічного ун-ту України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. Електрон. вид. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). 117 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ТАБЛИЦЯ транслітерації українського алфавіту латиницею

Український алфавіт	Латиниця	Позиція у слові	Приклади написання	
			українською мовою	латиницею
Аа	Aa		Алушта	Alushta
			Андрій	Andrii
Бб	Bb		Борщагівка	Borshchahivka
			Борисенко	Borysenko
Вв	Vv		Вінниця	Vinnytsia
			Володимир	Volodymyr
Гг	Hh		Гадяч	Hadiach
			Богдан	Bohdan
			Згурський	Zghurskyi
Ґґ	Gg		Ґалаган	Galagan
			Ґоргани	Gorgany
Дд	Dd		Донецьк	Donetsk
			Дмитро	Dmytro
Ее	Ee		Рівне	Rivne
			Олег	Oleh
			Есмань	Esman
Єє	Ye	на початку слова	Єнакієве	Yenakiiève
	ie	в інших позиціях	Гаєвич Короп'є	Haievych Koropie
Жж	Zh zh		Житомир	Zhytomyr
			Жанна	Zhanna
			Жежелів	Zhezheliv
Зз	Zz		Закарпаття	Zakarpattia
			Казимирчук	Kazymyrchuk
Ии	Yu		Медвин	Medvyn
			Михайленко	Mykhailenko
Іі	Ii		Іванків	Ivankiv
			Іващенко	Ivashchenko
Її	Yi	на початку слова	Їжакевич	Yizhakevych
	i	в інших позиціях	Кадіївка Мар'їне	Kadyivka Marine
Йй	Y	на початку слова	Йосипівка	Yosypivka
	i	в інших позиціях	Стрий	Stryi

			Олексій	Oleksii
Кк	Kk		Київ	Kyiv
			Коваленко	Kovalenko
Лл	Ll		Лебедин	Lebedyn
			Леонід	Leonid
Мм	Mm		Миколаїв	Mykolaiv
			Маринич	Marynych
Нн	Nn		Ніжин	Nizhyn
			Наталія	Nataliia
Оо	Oo		Одеса	Odesa
			Онищенко	Onyshchenko
Пп	Pp		Полтава	Poltava
			Петро	Petro
Рр	Rr		Решетилівка	Reshetylivka
			Рибчинський	Rybchynskiy
Сс	Ss		Суми	Sumy
			Соломія	Solomiia
Тт	Tt		Тернопіль	Ternopil
			Троць	Trots
Уу	Uu		Ужгород	Uzhhorod
			Уляна	Uliana
Фф	Ff		Фастів	Fastiv
			Філіпчук	Filipchuk
Хх	Kh kh		Харків	Kharkiv
			Христина	Khrystyna
Цц	Ts ts		Біла Церква	Bila Tserkva
			Стеценко	Stetsenko
Чч	Ch ch		Чернівці	Chernivtsi
			Шевченко	Shevchenko
Шш	Sh sh		Шостка	Shostka
			Кишеньки	Kyshenky
Щщ	Shch shch		Щербухи	Shcherbukhy
			Гоща	Hoshcha
			Гаращенко	Harashchenko
Юю	Yu	на початку слова	Юрій	Yurii
	iu		в інших позиціях	Корюківка
Яя	Ya	на початку слова	Яготин	Yahotyn
	ia	в інших позиціях	Ярошенко	Yaroshenko
			Костянтин	Kostiantyn
			Знам'янка	Znamianka
			Феодосія	Feodosiia
Примітки		1. Буквосполучення «зг» відтворюється латиницею як «zgh» (наприклад, Згорани – Zghorany, Розгон – Rozghon) на відміну від «zh» – відповідника української літери «ж».		
		2. М'який знак і апостроф латиницею не відтворюються.		
		3. Транслітерація прізвищ та імен осіб і географічних назв здійснюється шляхом відтворення кожної літери латиницею.		

**Написання обов'язкових елементів списку літератури
англійською мовою**

Тези доповідей	Abstracts of Papers
Матеріали (праці) конференції	Proceedings of the Conference
Матеріали III Міжнародної конференції (симпозіуму, з'їзду, семінару)	Proceedings of the 3rd International Conference (Symposium, Congress, Seminar)
Матеріали II Всеукраїнської конференції	Proceedings of the 2nd All-Ukrainian Conference
Матеріали IV Міжнародної конференції	Proceedings of the 4 th International conference (Proc. 4 th Int. Conf.)
Матеріали V Всеукраїнської науково- практичної конференції	Proceedings of the 5th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference
Дис. ... канд. наук	Candidate's thesis
Дис. ... д-ра наук	Doctoral dissertation
Автореф. дис. ... канд. наук	Extended abstract of Candidate's thesis
Автореф. дис. ... д-ра наук	Extended abstract of Doctoral dissertation
Навчальний посібник	Tutorial
Підручник для ВНЗ	High school textbook
Науково-технічний збірник статей	Scientific-and-technical (Sci.-Tech.) collected works
Монографія	Monograph

**Написання загальноприйнятих скорочень слів
англійською мовою**

Випуск = Вип.	Issue = iss.
Спец. випуск (розділ)	Special issue (section) = sp. iss. (section)
Стаття = Ст.	Article = art.
У книзі: = В кн.:	In
Том = Т.	Volume = vol.
Серія = Сер.	Series = ser.
Частина = Ч.	Part = P.
Гл.	Chapter = ch., chap.
Сторінка = С.	p. 87; pp. 12–15
Номер, число	Number = No. 2
та ін.	et al.
Без року публікації = Б. р.	No date = n. d.
Без місця видання = Б. м.	No place = n. p.

Загальноприйняті скорочення у посиланнях на матеріали конференцій

Annals (аннали, літопис)	Ann.
Annual (щорічник)	Annu.
Colloquium (колоквіум)	Colloq.
Conference (конференція)	Conf.
Congress (конгрес)	Congr.
Convention (конвенція)	Conv.
Digest (довідник, збірник матеріалів)	Dig.
Exposition (експозиція)	Expo.
International (міжнародний)	Int.
Meeting (засідання, збори, зустріч)	Meeting
National (національний)	Nat.
Proceedings (праці, наукові записки)	Proc.
Record (запис)	Rec.
Symposium (симпозіум)	Symp.
Technical Digest (технічний дайджест)	Tech. Dig.
Technical Paper (технічний документ)	Tech. Paper
Workshop (семінар)	Workshop
First, Second, Third, Fourth/nth...	1 st , 2 nd , 3 rd , 4 th /nth ...

Навчально-методичне видання

Укладачі:

**Гребенюк Марина Павлівна,
Шевчук Галина Зіновіївна,
Гаврилюк Любов Іллівна,
Кліванська Юлія Анатоліївна,
Ткачук Руслана Анатоліївна**

**Стиль АРА: вимоги до оформлення списку використаних джерел
кирилицею та латиницею в наукових виданнях**

Методичні рекомендації

Редактор *В. І. Гребенюк*

Коректори *М. П. Гребенюк, Г. З. Шевчук*

Технічний редактор *Л. І. Гаврилюк*

Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти
(43006, м. Луцьк, вул. Винниченка, 31)

АРА
СТИЛЬ

